

Historische Kring Huizen

Secretariaat: Mw. M. Brouwer-Nijeboer, van Houtenlaan 19,
1272 KC Huizen, tel. 54994

Ledenadministratie: Mw. T. Rooth, Punter 13, 1276 CX Huizen,
tel. 64535

Contactadres Redactie Berichtenblad: Mw. W. van Noppen,
Brede Englaan 12, 1272 GS Huizen, tel. 53783

H U I Z E R K R I N G B E R I C H T E N

10e jaargang nr. 2, mei 1989

Aan de leden,

Het doet ons genoegen u hierbij een nieuwe avond aan te kondigen voor leden en belangstellenden. Na de, zeer geslaagde, avond van donderdag 2 februari met de heer C. Scheltema uit Naarden over de Hollandse Waterlinie, gaat het dit keer over een heel ander onderwerp:

een lezing met dia's over 19e-eeuws zilver

in De Boerderij, Hellingstraat, op woensdag 24 mei 1989 om 20.00 uur

Mevrouw Krekel-Aalberse uit Leusden zal de lezing geven en is bereid om zilverwerk dat aanwezigen meenemen te bekijken en waar mogelijk de maker ervan te achterhalen via zilvermerken.

Verdere mededelingen: in het kader van het 20-jarig jubileum van de RK Scholengemeenschap Laar en Berg in Laren wordt in de aula van de school (Langsakker 4, Laren, naast het Sint Janskerkhof) van **27 mei tot en met 8 juni 1989** een fototentoonstelling gehouden van minder bekende prenten van de Gooise dorpen en Eemnes uit de 17e, 18e en 19e eeuw. De tentoonstelling is gratis toegankelijk, ook in de weekenden. Voor nadere gegevens verwijzen wij u naar de diverse krantenberichten tegen die tijd.

Voorts wijzen wij u graag op het feit dat deze zomer vanaf half juli opnieuw in de Boerderij een tentoonstelling ingericht wordt door de Stichting Huizer Museum met als onderwerp "Muziek in Huizen".

In dit verband is het leuk te vermelden, dat er bij de Stichting Gooise Musea plannen bestaan om een cursus te organiseren voor vrijwilligers die betrokken zijn bij rondleidingen in de diverse musea, zodat die in staat zullen zijn bezoekers (nog) beter te informeren en begeleiden. Mocht er vanuit de Historische Kring belangstelling bestaan voor deze cursus (vanwege betrokkenheid als vrijwilliger bij de openstelling van de Huizer musea of als begeleider bij wandelingen bij voorbeeld) dan kunt u zich opgeven via de ledenadministratie.

Dan een vraag van het archief van de gemeente: men wil graag nagaan wat de betekenis zou zijn van de volgende straatnamen: Valkenaarstraat, Parawijn, Vliegheiweg, Eksterlaan, Drafnalaantje, Bierweg, Botterwijnseweg, Sterreboslaan, Stukkenlaan, Thameslaan, IJzeren Veldweg, Weg langs de twaalf schepels, Ruwaardlaan, Messchaertlaan, Drossaartlaan, Bijvank. Mocht iemand informatie kunnen geven over waar de gevraagde informatie te achterhalen is, graag contact opnemen met ons bestuurslid Lucas Kruijmer, Haardstedelaan 32, 1271 NM Huizen, tel. 55151. Bij voorbaat dank.

Als laatste vragen wij u nog aandacht voor de jaardag van de overkoepelende stichting Tussen Vecht en Eem, dit jaar op 20 mei 1989 in Naarden.

Graag tot ziens,
Het Bestuur

G. WENTZEL

Uit: De Hoeksteen, jrg.4, nr.3-1975.

Een dorpspastor in oorlogstijd

Hij bezat geen auto. Wel een fiets. Bij bar slecht weer kwam Jan Visch met zijn zwarte tentwagen voorrijden en bracht hem naar de plaats van bestemming. Dominee was nog zo'n echter, ouderwetse dorpspastor, gekleed in het zwart en met zwarte hoed. Op de fiets kon je hem altijd herkennen. Ietwat naar rechts gebogen en iedereen vriendelijk groetend. Hij sjouwde er heel wat af. Een grote gemeente vraagt nu eenmaal veel aandacht en hij had er ook aandacht voor. Zijn geloof was niet uitsluitend verticaal opgebouwd, maar straalde ook horizontaal uit. Die beide richtingen behoorden voor hem onlosmakelijk bij elkaar. Ze waren niet te scheiden en het betreden van maar slechts één van deze lijnen (wegen) vond hij maar LEVENSGEVAARLIJK. Het was voor de gemeente een hele gebeurtenis toen hij in 1943 met zijn vrouw alle scholieren, die het Mulo-examen met goed gevolg hadden afgelegd, kwam feliciteren. Dat was nooit eerder geschied. Vooral de jongeren vonden hem maar een mieterse dominee... Sommigen vroegen zich echter af, waar dominee zich toch niet overal voor druk maakte...

Wie was die pastor? Het was Gerard Jan Koolhaas, die in 1943 als hervormd predikant zijn intrede deed in Oldebroek. Oldebroek was voor hem geen onbekende gemeente, want van 1920 tot 1924 hij hij deze plaats reeds eerder gediend. Hij kwam toen van Barneveld en vertrok in 1924 naar Oud-Beyerland. In de jaren 1920-1924 was het nog vredig in Oldebroek. O ja, er was bittere armoede, dat wel, maar er liepen nog geen vijandelijke troepen dreunend en stampend met soldatenlaarzen over de Oldebroeker straten en wegen. Dat was nu wel het geval. Koolhaas stond aan de goede kant.

Reeds in zijn vorige gemeente Huizen werd hij

al met het Duitse geweld geconfronteerd. Op zondag 31 augustus 1941 werd daar na de godsdienstoefening spontaan het Wilhelmus aangeheven. Wie was de eerste die er mee begon? Niemand die het precies kon navertellen. Het ging vanzelf! De Duitsers spraken over het zingen "in demonstrativer Form". Toe maar! Ze hadden ons toch zo uitdrukkelijk op het hart gebonden nu eens voorgoed met het 'gevluchte' Huis van Oranje af te rekenen en alle namen van dit "ehemahliges Haus" van ziekenhuizen, sanatoria e.d. te schrappen. Maar het hielp niet veel. De liefde voor het Oranjehuis en het Wilhelmus zat te diep in ons volk geworteld. "Huizen" kon het die morgen gewoon niet laten het oude volkslied aan te heffen. Ds. Koolhaas werd ter verantwoording geroepen en verteld, dat zo iets niet weer mocht voorkomen. Als straf werd de gehele kerkelijke gemeente van Huizen door de "General Kommissar für das Sicherheitswesen" op 3 december 1941 aangeslagen voor een bedrag van f 59.450,-, waaraan een ieder zijn deel moest bijdragen. Nu zou het nog bij een geldsom blijven, maar een volgende keer zouden er mensenlevens op het spel staan...

In Oldebroek liep ds. Koolhaas ook al gauw voor de voeten van de vijand. Er was ook zoveel te doen. Honderden Joden en onderduikers waren van heg en steg verdreven en genoten in Oldebroek en wijde omgeving een gastvrij onthaal. Hoeveel keren haalde dominee in zijn preken niet de woorden uit Jesaja aan, waarin o.a. wordt vermeld, dat wij de verdrevenen moeten herbergen en dat wij de omzwervenden niet moeten aanmelden. Het werkte aanstekelijk. Van de kansel af trainde hij de gemeente in de hulpverlening en riep op tot standvastigheid en trouw. Het was voor een Oldebroeker een eer een vluchteling te hebben. Zei een boer niet vaak: "Ene meer of

für die Besetzten Niederländischen Gebiete
Der GeneralKommissar
für das Sicherheitswesen.

DEN HAAG, den 3. Dezember 1941.

IV B - B.Nr. 5390/41U

B E S C H E I D

- - - - -

An die
Niederdeutsche Hervormde Kirchengemeinde

H u i z e n (N . H .) .

z.Hd.von Pfarrer K o h l h a a s

Auf Grund der 1,Abs.2 und 5,Abs.2,der Verordnung des Reichs-
kommissar für die besetzten niederländischen Gebiete in Höhe von

hfl. 59.450.--(neunundfünfzigtausend-
vierhundertfünfzig).

zahlbar bis zum 31.1.1942..... auf das Konto der Oberkasse
der Reichskommissar bei der Rotterdamschen Bankvereinigung,
Den Haag, auferlegt.

G R U N D:

In der Kirche der Ned,Herv.Gemeinde in Huizen wurde am
31.8.1941 anlässlich des Geburtstages der geflüchteten
ehemahligen niederländischen Königin Wilhelmina das
Wilhelmuslied anschliessend an den Gottesdienst in demon-
strativer Form gesungen.

Die Summe der Geldbusse ist auf die genannte Kirchengemeinde
umzulegen.

In Vertretung:

Der Befehlshaber der Sicherheitspolizei
und des SD.

minder zal 't 'm ok niet doen".

Zij, die levensmiddelenbonnen over hadden, konden ze 's zondags wel in de collectezak kwijt. Dominee wist er wel weg mee.

Maar ook de geestelijke bijstand was zo bitter nodig. Hoe vaak werd zijn hulp niet ingeroepen als een onderduiker het niet meer zag zitten en tot wanhoopsgedachten en -daden kwam? Koolhaas sprak met hem, troostte hem en bad met hem. Hij wist dat het gebed van een rechtvaardige veel vermag. Als de toestand door een of ander besluit van de bezetter bijzonder precair werd, riep hij in de pastorie wat gemeenteleden bij zich voor een gebedsstonde. Eens zei iemand tegen me: Het ging je gewoon door merg en been, zoals hij bad. Hij smeekte, nee riep om uitredding. Hij zat dan geknield op de grond en deed het gebed op basis van Christus' woorden, dat als twee of drie in Zijn naam vergaderd zijn, Hij daar tegenwoordig is. Hij was overtuigd van de grote kracht Gods en stapte dan op. Ging regelrecht naar de Ortskommandant en deed een pleidooi om geen mensen gevangen te nemen of te fusilleren.

Eens moest de bezetter een aantal Oldebroekers hebben, dat moest meehelpen aan de versterking van de fortificaties aan de IJssel bij Zwolle. Bij lange na was het aantal niet compleet. Er werd bedreigd met het gevangen nemen van gijzelaars. Dominee was de eerste, die zich als gijzelaar meldde....

Wat heeft hij er niet afgereisd om de jongens uit Oosterwolde en omgeving die tijdens een razzia werden gegrepen en werden overgebracht naar het kamp in Amersfoort, vrij te krijgen? Hij benaderde de hoogste instanties en onderhield voortdurend contact tussen de ouders en hun zoons. Soms waren het verblijdende berichten, die hij hun kon vertellen. Soms indroefverhalen, waar hij met bewogenheid mee bezig was. Alsof het zijn eigen zoon betrof....

Tussen de bedrijven door zorgde hij voor de geestelijke bijstand der gemeente en vooral de jongeren werden door hem niet vergeten. Zondags nodigde hij hen zoveel mogelijk uit ter kerke te gaan. Hij had zo zijn eigen contactadressen. Als de nood aan de man kwam, werd hem op de kansel een briefje aangereikt, waarop stond, dat er Duitsers op komst waren. Hij verzocht de jongeren dan door deze of die deur de kerk te verlaten....

Eerst hield hij catechisatie in het lokaal aan het Kerkpad, maar toen deze ruimte als nachtverblijf werd gevorderd ten behoeve van de talloze hongertrekkers, verhuisde hij naar

de consistoriekamer onder de toren van de Lambertuskerk. Enkele kaarsen dienden als verlichting. Op den duur werd ook deze ruimte bij avond te gevaarlijk. Onder de catechisanten bevonden zich veel onderduikers. Boven in de ranke lantaarntoren hadden de Duitsers een uitkijkpost gevestigd en bij de kerk hielden zich een bijzondere "Abteilung" van de Duitsers op, die in geval van nood de kerk, het gemeentehuis en het bankgebouw moesten opblazen. De vijand was rondom. De laatste catechisatieles was een toespraak over Psalm 23: De Here is mijn herder. Ik zal nu geen enkele poging wagen te beschrijven, hoe dit bij ons overkwam. Elk woord zou ver beneden de maat blijven en al gauw als sentimenteel of emotioneel worden betiteld. Eén ding: het liet ons niet los en het heeft mij althans tot op de dag van vandaag richting aan mijn leven gegeven.

De catechisatielessen moesten worden gestaakt in de kerk. Dominee trok er nu zelf op uit en nodigde de jongeren bij particulieren aan huis uit. In verschillende sectoren van de gemeente werd een kamer beschikbaar gesteld. Ook voor onderduikers werd een onderkomen gezocht. Soms was dit een ruimte onder een hooiberg, terwijl jongeren bij toerbeurt de wacht bij de hooiberg hielden....

Eens op een wintermorgen stroomde de heerd weer vol met jongeren. Dominee zou weer komen, maar wat duurde het vanmorgen akelig lang. Zou er wat aan de hand zijn? Een uur later dan gewoonlijk komt Koolhaas binnen. Het hoge woord moet er dan maar uit: tijdens een zware rukwind was hij op de vlakke Westergeweg met fiets en al in de sloot terecht gekomen. Kletsnat en onder de modder. Zo kon hij niet verschijnen, meende hij. Daarom had hij rechtsomkeerd gemaakt. Zich gewassen en verschoond. Vandaar.

Soms stond hij aan de groeve van een onderduiker. De familie, die in het westen des lands woonde en niet kon komen wegens de grote nood en de slechte verkeersverbindingen, ontbrak. Slechts een enkele bekende uit de buurt volgde de lijkkoets... Ook heeft hij Joden begraven op uitdrukkelijk verzoek van hen, bij wie ze waren ondergedoken. Zo bewees Koolhaas ook hun de laatste eer...

Natuurlijk wilde hij op de hoogte blijven van het nieuws van "Radio-Oranje". Als hij straks weer bij gemeenteleden en onderduikers komt, heeft hij in ieder geval het laatste nieuws bij de hand. Eerst werd er geluisterd in een schuur

van Willem Brummel, die radiohandelaar was. Hij had toestemming één radio bespeelbaar in zijn bezit te houden. Op den duur werd hier de radiobeluistering toch te gevaarlijk en er moest wat anders op verzonnen worden. Wij hadden nog een radiotoestel achtergehouden en kwamen op een lumineus idee. In de orgelkas in de kerk was voldoende ruimte. Bovendien was het lichtnet nog niet afgesloten. Hier konden we nu voortaan heel goed "Radio-Oranje" gaan beluisteren. Avond aan avond trok ik met dominee naar de orgelkas. Nu was je daar niet zo in. Met een trap en heel wat gemanooeuvreer met stoelen, die je op elkaar zette, verdween je tenslotte in de orgelkas. We waren meestal met ons beiden. Er werd zo min mogelijk ruchtbaarheid aan gegeven om te voorkomen, dat er over gepraat werd. Eens op een avond stonden we doodsangsten uit. Bij het verlaten van de orgelkas hoorden we heel duidelijk onraad in de kerk. Het was net of iemand langs de muren schuifelde. Je zou zeggen, dat het een Duitser was, die met z'n leren jas zich ergens verdekt had opgesteld. Ds. Koolhaas trok me aan de jas en maande me tot stilte. Van alles ging door je hoofd. Waren er al niet eerder Nederlanders opgepakt omdat ze naar "Radio-Oranje" hadden geluisterd? Je moest er niet aan denken. Het hart klopte me in de keel. Ineens brult dominee het uit van het lachen. Ik schrok er van en fluisterde: "Stil toch!" Het hielp echter niets. Hij bleef lachen. En toen: "Kijk daar gaat een mof! Hij vliegt!" Ja, nu zag ik het ook. Het was een verdwaaide vleermuis, die van raam tot raam vloog... Dit verhaal hebben we later ettelijke keren na-verteld. Ja, je kon in de oorlog óók lachen. Echt lachen!

Na het nieuws spoedde hij zich weer naar het Bankgebouw en het catechisatielokaal aan het Kerkpad, waar de hongertrekkers een "avondsluiting" kregen. Soms werd er daarna door de trekkers op de strobedden gebeden, soms werd er ook gevloekt...

Geloof en ongelooft, liefde en haat liggen soms zo benauwend dicht bij elkaar... Een overstapje is zo gemaakt!

Mevrouw Koolhaas-Boks was ook meestal aanwezig. Zij zorgde voor een kop warme surrogatkoffie, gemaakt van tulpebollen. Eens kwam ze er niet aan toe, omdat zij samen met "vrouw" Van de Streek als vroedvrouw fungeerde bij een bevalling. De jonge vrouw liep al in de laatste dagen, maar zij meende nog wel één hongertocht te kunnen maken. In Oldebroek werd abrupt de tocht onderbroken...

In 1948 vertrok Ds. Gerard Jan Koolhaas naar Lopikerkapel. Inmiddels overleed hij.

Is dit verhaal bedoeld als "mensverheerlijking"? Nee, het is een verhaal uit duizenden van een gewone dorpspastor in oorlogstijd.

Zei Jezus niet eens, dat wie een kaars ontsteekt, die niet in het verborgen, noch onder een koornmaat zet, maar op een kandelaar, opdat zij die inkomen, het licht mogen zien? Kinderen zouden zingen:

Jezus zegt, dat Hij
hier van ons verwacht,
dat wij zijn als kaarsjes,
brandend in de nacht.
En Hij wenst, dat ieder
tot Zijn ere schijn',
gij in uw klein hoekje
en ik in 't mijn!

We leven nu 30 jaar na de bevrijding. De demonische machten zijn er nog en God is er nog. Branden ook nu nog onze kaarsen? Of hebben we 't al lang opgegeven? Verlaat niet wat Uw hand begon, o Levensbron, wil bijstand zenden...

Ds. GERARD JAN KOOLHAAS

Ds. Koolhaas werd 5 februari 1884 in Waardenburg geboren, waar zijn vader hoofd der school was. Hij bezocht het gymnasium in Tiel, studeerde aan de Rijksuniversiteit in Utrecht. Hij werd als predikant in de Nederlandse Hervormde Kerk door zijn broer B. C. Koolhaas, Nijkerkerveen, bevestigd. Hij diende de gemeenten Kamperveen, Barneveld, Oldebroek, Oud-Beijerland, Rotterdam-Charlois (9 jaar), Huizen, Oldebroek (tweede maal) en Lopikerkapel.

Ds. Koolhaas is o.a. praeses van de Provinciale Kerkvergadering van Utrecht geweest. Voorts praetor van de ring IJsselstein, secundus kerkvisitator-generaal, lid van de Hervormde Raad van Kerk en Ziekenzorg, lid van het bestuur van de Gereformeerde Bond van verenigingen en stichtingen van Barmhartigheid in Nederland, 2e voorzitter van het bestuur van de Vereniging tot Gereformeerde Ziekenverzorging, voorzitter van de Ziekenraad van het ziekenhuis Salem te Ermelo, ondervoorzitter van het hoofdbestuur van het Nederlands Bijbelgenootschap, secretaris van de Christelijke Stichting voor Gezinsverzorging te Lopik, lid van het bestuur van de Geziena Hendrika Wesselink-Veneman Stichting te Oldebroek, lid van het bestuur van het Christelijk Militair tehuis in de legerplaats Oldebroek. Hij was Ridder in de orde van Oranje-Nassau.

In de gemeenten, die hij diende, was hij o.a. de stichter van scholen en gebouwen voor jeugd- en wijkwerk en ziekenverpleging en was hij de stuwende kracht bij de restauratie en bouw van kerken.

Op 1 januari 1954 ging Ds. Koolhaas met emeritaat.

De organist Jan Baas werd bij het uitgaan van de kerk opgewacht door de Duitsers.

Hoe wisten zij wie ze moesten hebben?

Hij werd gearresteerd en zijn tas met muziekboeken in beslag genomen. Voor het spelen van het Wilhelmus kreeg hij 2 weken, voor het bij zich hebben van muziekboeken met het opschrift "Prinses Juliana" ') en anderen waar het Wilhelmus in stond kwam er nog een week bij.

Een totale gevangenisstraf van drie weken dus.

Bij zijn ontslag uit de gevangenis heeft hij z'n muziekboeken weer terug gekregen.

') Jan Baas was lid van de muziekvereniging "Prinses Juliana"

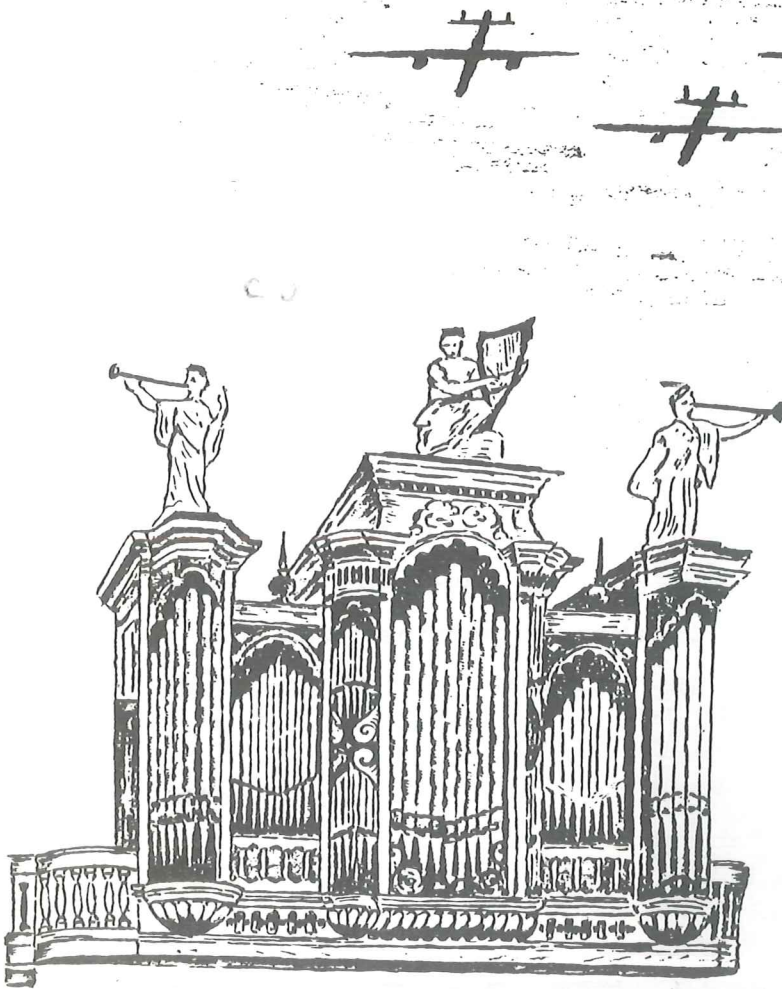
Je mocht niet spelen uit muziekboeken waar namen van het koninklijk huis op - of waar het Wilhelmus in stond.

Je mocht ze wel thuis hebben.

M.P.Rooth

1940-1945

De duitsse soldaten vallen ons land
binnen. Dit was voor Jan Baas geen
reden om niet te gelegenheid van de
verjaardag van onze Koningin het
„Wilhelmus” te spelen. Ma het
amen van de dominee rekte hij in.

Het vonnis luidde: DREI WOCHEN

organist
Jan Baas.

Koningin Wilhelmina.
geb. 31 aug. 1880.

Wilhelmus van Nassouwe
Ben ick van duitschen bloet,
Den vaderlant getrouwe
Blyf ick tot in den doet;
Een prince van Orangien
Ben ick vry onverveert,
Den Koninc van Hispaengien
Heb ick altyt gheert.

DRUKWERK

POSTSTRAATNAAM, HUISNUMMER
EN HUISNUMMER
IN HET ADRES
adreseering
volleering

AAN

Afzender

J. Baas.

Cel No.

HUIS VAN BEWARING I
Kl. Gartmanplantsoen 14. A'dam.

05767

Heisen (v.H.)

Amsterdam, datum postmerk.

Ik bevind mij thans in de Duitse Afdeling van het Huis van Bewaring I, Kleine Gartmanplantsoen 14, te Amsterdam. Ik verzoek U, mij altijd op Vrijdag tussen 9 en 5 uur schoon wasgoed te willen sturen, goed verpakt in een kussensloop en voorzien van mijn naam en celnummer. Genotmiddelen mogen niet worden medegegeven. Op Maandag kan altijd het vuile wasgoed worden afgehaald.

*Kwart-scheurp
twaalfreep*
J. Baas.

Naam en voornamen,

Celnummer,

B 3/6

Het Huis van Bewaring is niet aansprakelijk voor weggeraakt wasgoed.

De Commandant.

MIJN ENGELBEWAARDER EN IK

Als je, zo als ik, zoetjes aan bij de bejaarden begint te horen, komen een massa dingen weer boven, vooral in de laatste weken van een jaar, als al die feestdagen weer voor de deur staan. Dan denk ik wel eens: zou er dan toch iets bestaan wat je behoedt voor ongeluk, want dat is mij vaak gebeurd en dan vind je het bijna vreemd dat je nog in leven bent, luister naar wat ik je nu ga vertellen.

Het was al 1945 en wij gaven sinds eind 1940 een illegaal blaadje uit en dat was de moffen een doorn in hun vlees. Papier, inkt en stencils, die moest je jatten, want kopen dat kon natuurlijk niet, maar ja het ging al 4 jaar goed en aan gevaar raak je gewend. Op zondagmorgen was de gewoonte dat de hele oplage klaar stond voor verzending door koeriers(sters) en er was ook altijd een pak bij van de "Waarheid", een communisten krant, maar wat maakte dat uit, als het maar tegen de moffen ging was alles geoorloofd, maar link was het wel.

Ontelbare malen liep ik dan naar mijn ouderlijk huis, want daar werd het allemaal klaar gemaakt en nog nooit was ik iemand tegen gekomen tot op die fatale zondagmorgen. Het was een blokje gewone arbeidershuizen van 8 op een rijtje. Ik moest nog een meter of 10 en dan was ik er. Daar kwam een wandelaar aan, die ik goed kende, een al wat oudere man die een groentewinkel had, Nachtegaal was zijn naam, hij sprak mij aan en zei: "jongen er staat een moffenauto bij je ouders voor de deur, er is iets aan de hand".

Nou dan staat je hart wel even stil want dan is er zeker iets aan de hand. Ik

stak de straat over en liep verder in de richting maar nu aan de andere kant. En ja moffen voor, moffen achter, in de tuin, bajonet op het geweer en ik liep rustig verder en verdomd nog aan toe ze lieten mij voorbij gaan. Je kon natuurlijk niets beginnen, alleen iedereen waarschuwen die er mee te maken had. Nadat de "Hunnen" hun werk gedaan hadden en voor ze weg reden hebben ze eerst nog even het huis een beetje verbouwd, met een aantal handgranaten. Moeder, Vader en broer Kees, die nog thuis was, gingen mee. Van mijn broer Kees weten we tot op de dag van vandaag niet waar hij is gebleven en na al die jaren moet je aannemen dat hij dood is, maar toch.....!!!!

Maanden later kwamen wij aan de weet dat onze ouders in het "Oranje-Hotel" waren omdat Moeder kans had gezien een berichtje buiten te krijgen.

Door het einde van de oorlog zijn die twee door de Canadezen bevrijd en kwamen ze voorlopig bij mij in huis en geloof maar dat ik die stank van de gevangenis, die aan hun kleding zat, vandaag de dag nog ruik, zoals ik ook nooit zal vergeten hun zwart geslagen rug. (nou moet ik weer even stoppen, anders wordt het mij te veel).

Waarom zet ik dit allemaal op papier? Wel; in de eerste plaats heeft de redactie van deze krant er om gevraagd en in de tweede plaats heb ik het idee dat de volgende krant uitkomt in de buurt van de 5e Mei, vandaar.

Wel wil ik een balletje opgooien voor Hr. Frijlink; kijk, ik loop bijna dagelijks langs het monumentje bij de steenfabriek en heel zacht gezegd is het m.i. een heel eenvoudig monumentje en nou hoor ik je zeggen èenvoud siert de mens,

accoord, maar het is wel erg sober een kruis en een boom, en op 5 Mei een kist violen en dan niks meer.

Is het nou niet mogelijk taatjen om er eens een sfeervol hoekje van te maken? De plantsoenendienst heeft meer dan genoeg staan, en je hebt genoeg in je knip. Doe er eens iets aan Heer Frijlink. Velen onder degenen welke er

voorbij lopen zullen je dankbaar zijn. Zo, voorlopig wil ik het hierbij laten. Er komt nog wel eens iets van mij, want herinneringen komen soms opzetten als buien uit een Noord-Wester storm en over mijn beschermheiligen is nog veel te vertellen.

de Schipper van
Vrouwe Jannetje.

Uit: De Wijkwijzer, 8e jrg. nr. 2, 1987.

Op 11 mei 1940 sneuvelde te Dordrecht de eerste Huizer: n.l. Lambert Westland geboren te Huizen op 27 mei 1908, schilder van beroep. Zoon van Dirk Westland en Aartje Westland. Lambert is gehuwd te Huizen op 20 juni 1934 met Zwaantje Schaap en zij hadden drie dochters.

*Des daags scheen zonlicht in de cel,
twee decimeter op de muur,
dan stond te middag voor een tel
een zin gekrast in laaiend vuur.
Wie had de woorden ingekerfd?
— Merkteken van ons diepst begeren. —
Een heeft ze met zijn bloed geverfd:
„GERECHTIGHEID ZAL WEDERKEREN”.*

*Een hand, die weinig had geschreven
de letters kinderlijk en krom,
hij schreef het beter met zijn leven,
de laatste maal voor 't peloton.
Een ieder, die hier met ons is,
die heeft het met zichzelf bewezen,
dat wat daar staat de waarheid is.
't Is bloed! En wat zó is geschreven
kan nimmer worden uitgewist!*

(Uit „Celdroom”, gepubliceerd in een illegale krant)

DIRK DE BOER VERTELT

Het was 1944. Ik werkte bij de luchtbescherming in Huizen. Dat was dus altijd nachtdienst. Vier nachten op de toren van de Oude Kerk en één nacht op het politiebureau. Zodoende bestond er een leuke band met de politiemannen. Op maandag 5 juni 1944 waren mijn vrouw en ik 12½ jaar getrouwd. Die dag vergeet ik nooit. Niet alleen vanwege het feest maar ook omdat de dag erop onze bevrijding begon vanuit Normandië.

Mijn vrouw had al heel lang gespaard en zodoende konden we er toch een aardig feestje van maken voor die tijd. Die dag reed er een optocht van zo'n 12 politieagenten van het politiebureau naar de Visserstraat 66 (nu Vletstraat).

De voorste agent droeg een grote vaas met een Hortensia met 12 grote en één kleine bloem. De vaas was beschilderd met een toepasselijke tekst.

De vaas zelf was afkomstig van Potterie De Driehoek, de Eskaf zeiden we altijd.

Onze huiskamer zat vol agenten. Ik zou alle namen niet meer weten, maar ik weet wel dat Hetebrij en Hazeveld erbij waren en ook Willem Hof en Meutgeerts.

Morelisse moest op het bureau blijven want anders was er niemand op het politiebureau.

Die dag was geweldig en al ben nu bijna 80 jaar, vergeten doe je zo iets nooit.

Advertentie uit de Huizer Courant van zaterdag 3 juni 1944.

De vaas waar een verhaal achter zit.

Ermelo, de 11e October 1924.

Lieve Meutjen!

Kwanig hem ik je brief uitêlezen of ik schrijf je òmslag vrom. Nou hoop ik mar dat de post d'r gauw bij is, want dan kan ik je nog nèt fulliciteren mot je verjaardag en laeten we hopen dat we nog verschaien jaartjies vur mekaar êspaard maggen blijven. Daer sluit Freek z'n aigen ôk heêlemol bij an. De poes dee daer bij hoort mot je mar effen te goôd houwen. Zoô'n molle kerel nij? Hij poest wat òf de leste tijd... M'n mongd is t'r parte keren schraal van. Je kunnen in ons geval wel zeggen: "Hoo ouwer, hoo gekker!" Ja, het wurdt hoôg tijd dat we gaen trouwen, aarst zouwen d'r nog ongelukken van kunnen kommen. t'Is zunde dat ik't zeg.

Mar vur dat ik over de trouwerij gae uitwaien, eerst effen over de Barnevelders dee jelui kwijt wullen. Ik was ze bij de vurrige rais glâd vergeten. Mar ja, wat wul je?

Ik was heêlemol van m'n apperdepo of too ik je leste brief onger oôgen kreeg. War daer allemol in stung!

Meutjen, Meutjen, waar hemmen we dât toch allemol an te danken. Je motten wel biezònger op ons êsteld wezen om je aigen zoô uit te sloôven. Al dee spulletjies dee we van je krijgen. Om mar te zwijgen wat je nou weer over een trouwjurk schrijven. Het houdt nijt òppe!

Mar ik dwaal weer of, we zouwen het over de kippen hemmen. Ik het begrepen dat ze nog goôd an de leg binnen. Dan zou ik zoô zeggen; alle dagen een aitjen kan gien kwaad. Vurral as je pas êtrouwd binnen. Teminsten, dat zeggen ze. Wat daermie precies bedoelt wurd weet ik ôk nijt, Ik zal het toch êries an Coba vragen. Dee zal het wel weten. Dat mins weet overal een angtwoord op. Je kunnen zoô gek nijt denken! Dus Meut, de Barnevelders kunnen op Ermelo an hoor! As t'r mar gien breuse kip bij zit, want daer hemmen we niks an. Dee eten jij en Oôme mar lekker samen op. As dan de breusighaid mat nijt overslaet!

Bel kijer, wat zal dât een temtazie geven hier, as dat allemol op Ermelo ankomt. Aelt mag wel dree mòl op en neer rijden!

Mar wat ik vragen wul, da's waar ok, hoo kan jij nou over een schùit schrijven om de boel over te brengen? Mot ie soms de hai over? Neejen, volges mijn bin je in de warre. Ik zou mar gauw an Aelt van Kees Lossie an schieten en vragen wat ie rekert. We wullen weten waar we an too binnen, op een laitjen schrijven lait ons nijt. As je zoô motten beginnen is het mis werk, wat jou!

Ongertussen hemmen Freek en ik alles al over de trouwerij uittedokterd. D'r net, an de keuketafel. Mot jou brief d'r bij. Want je zallen wel begriipen dat déé de deurslag gaf. Alleênig is je brief wel een bietjen vlakkerig êwurren... Too ik las dat wê^{bij} jou maggen uittrouwen, scheut ik heêlemol vol. Ik was glâd overstuur. Freek had'r een pak an. Ik was haast nijt tot bedaren te brengen. Weêl had dât nou kunnen denken... trouwen in darp. Ik kan d'r nòg nijt over uit. We binnen van plan om nou àlles mar in darp te doôn, Meutjen. Antekeren ôkke. Dan kunnen we meteênen een mooi bruiloffien d'r achter an geven. We hadden êdocht om dat bij onze Dirkie te doôn. Zij en Gep hemmen een groôt achterhuis, daer kunnen we mooi boeltjen houwen. Dirkie is nijt kwaad en Gep ok nijt. Trouwes, jouw woôninkie is daer vuus te krap vur en zoô hij jij d'r ok gien zeutjen van. Ik zou nijt wullen dat je voordeimie nae de bruiloft op apegapen in de bestie leggen. We motten een bietjen zuinig op je wezen!

Veder zal ik ok de hulp van onze are maiden in motten ropen. D'r komt nog een hoôp vur kijken eer dat we an de boerejonges zitten. Het komt mooi uit dat m'n Huizere kleren nog verdeêld motten wurren. Daer zallen de maiden wel zin in hemmen. Mar eerst effen kijken wat ze vur m'n over hemmen. Zoômar weggeven kan een mins altijd nog wel, wat jou. Ik zal d'r lui gauw een briefien schrijven hoo de zaken d'r vur staen. Wat zallen ze een schik hemmen as ze lezen dat we bij jou uittrouwen. Bel, bel, ik kan het nijt ôfwonderen!

Dan schreef je dat ik m'n trouwjurk van jou en Oôme krijg. Ik kan d'r nijt over uit. Gaenen jelui nou nijt te veer? Hoo zallen onze maiden dat vijnden? Je weten hoo ze binnen; bange dat'r intjen vurretrukken wurdt. Ik zou het heêl arg vijnden as je daer arremeu mie krijgen. Mar stel dat het allemol deurgaet, dan staenen wij d'r op dat jij en Oôme

miegaenen om een jurk te koôpen. Dan gaenen we mot de auto, mot z'n vijven. Want Coba gaet ok mie. Dee het 'r al heêlemol opperekerd. Daer kan ik gien meer ongeruit.

Dat kan dan een mooi ritjen wurren; Freek achter het stuur en Oôme d'rnaest. En wij mot z'n dreejen achterin. Het zal wel een bietjen krapperig wezen, mar dat geeft nijt. We bijten mekaar nijt, we kunnen gelukkig goôd akkederen mot mekaar. Asse we mar nijt verdwalen; want we zallen wel op Amsterdam an motten. Mar daer hemmen we het nog wel over.

Nou nog effen over de aigelijke trouwdag.

Je hemmen het over de Nijuwe kerk dee haast of is. Hemmen we het goôd begrepen dat jij zouwen wullen dat we daer gungen trouwen? Nou Meutjen, dan doônen we dat toch! We schorten de heêle trouwerij een maandjen oppe, dat mot Freek mar uittaejen. Het zal nijt mievallen vur d'm, want volges mijn staet ie op springen. Infurmeer jij mar bij Hain van Kreêlis of dat deur kan gaen. Regel jij dat mar vur ons. Ik kom hier de eerste twee weken nijt weg want ik an't klaeren. Je motten nijt vergeten dat ik in dienst bin van meneer van Lookeren.

Zoôas je merken is 't weer een heêl epistel êwurren. En nou hem ik nog gien woord kunnen schrijven over ons woôninkie. Dat mot ik dan mar bij de volgende rais uit de doôken uit doôn. Vurloôpig laet ik het hier bij.

Doô jij de hartelijke groeten an Oôme Lammert? En bedank je d'um vur alle meute dee die vur ons over het?

Vur jouw op elke wange een stijve poes van je dankbare nicht Jannetje. Dag hoor!

(eigen spelling van de auteur)

